

Deel 3

1. Middel tegen de Podagra

Het bestaat in koussen van Hondshair. Men moet de uitstekende hairen niet afsnijden, vermits het deze zijn, die door het kittelen een ruim zweet veroorzaken, 't geen in 24 uren het ongemak wegnemen.-

2. Middel tegen de wratten

Men werpe een stuk leij in het vuur en hale het er weder uit zodra het verkalkt is om het fijn te stoten. Van dezen poeder make men door middel van scherpen wijnazijn een soort van pap waar met men de wratten een tijdlang moet bestrijken, die dan zekerlijk zullen afvallen.

3. Een nieuw middel tegen de met ontsteking verzelden longteering

Men neemt van zoveel zwavellever (Hepar Sulfaris) als kolenpoeder (:carbonen) hiervan neemt de zieke 4 of 5 maal daags telkens een drank na met warm water.

Anno 1800 heerschte op vele plaatzen ene ziekte Influenza of fransch La Gripe genoemd. Zij bestaat uit enen dan minderen den sterkeren Flusfieber. De zieken hebben afwisselend koude en hitte en laatste word gevolgd door hoofdpijn. Die Catharral toevallen als trekkingen der leden snikken hoesten en halspijn zijn op enige of alle voorhanden, zoals ook wel pijn en beklemming in de borst en steken

in de zijde. De ziekte grijpt de lijdens zeer aan en geneest langzaam.- Aderlaten, braak of purgeermiddelen zijn veeltijds schaadlijk. In den beginne der ziekte zijn zweetmiddelen goed en in het einde versterken de Artzenijen. – In den beginnen gebruikt men een afkooksel van garst, haver of zwart brood het 8 deel edik en het 16 honig daarbij. 's Nachts drinkt men Flierbloemen of ordinaire thee met twee eetlepels vol Fliedermuis, matig warm is goed maar men moet alle verlichtende voedsel vermijden. Den 3 of 4 dag in den frisis zijnde, is bier of wijn soep zeer goed.

Belinden 12 April 1800, K: 85: obercoll. Med: V. Sanitatis

4. Middel tegen den Vijt.

Men neemt een dooijer van een vers gelegte Hoendereij , en doet daar tweemaal zoveel fijn gestoten zout als men gewoon is er bij te eten, bij, slaat het met een houten spaan kort, en legt het op fijn pluksel om den vinger gedurende 48 uren – wanneer zich de pijnlijke stof ontlast- en dan geneest men verder met Rozenzalf.

5. Middel tegen het Schurft

Een oncen olie met een dragma acidum mijriat : oxygen: of in plaats van de olie evenzoveel verkenstreuzel – tot een zalf om te smeren .

Door Doctor Deiman.

6. Middel tegen den dollen Hondsbiet.

Men legt zodra mogelijk versche aarde, zand, slijk op den wonde en wassche dezelve met water uit. - Men maakt wat bierazijn warm en

doet op een vierde gedeelte daarvan een half pond boter, hiermee word de wond enige dagen belegt en zo ze hiermede niet geneest dan legt men er lootwit zalf op met Neurenburger pleister.-

Inwendig gebruikt men 3 of 4 maal daags drie lood bierzijn met wat versche boter, hij drinke niet anders dan water met wat azijnbier , of water met een weinig wijn geduurende 14 dagen.

Men eet ook geen vleesch maar fruit , groentes, schilvruchten. Men moet zich wachten voor oude zware bieren wijnen en sterke dranken, ook voor hevige gemoedsaandoeningen. Bij sterke volbloedige menschen kan men een aderlating in het werk stellen.

Jeukte aan de wonden, angst om het hart en hoofdpijn aan de regte zijde zijn tekenen dat de hond waarlijk dol was.

Door den Hofiand Dr. C.I. de Moneta te Warschauw.

7. Middel voor de dauwworm of tinea capitis.

Een zalfje uit gelijke deelen van Pix liquida en Levum ovillum saamgesteld.

Doch zo het ongemak hardnekkig is neemt 60 druppelen acidum Myriaticum oxygenitum met een once ol: amijd: d: trigide et recenter press: bestrijkt hiermee 't hoofd driemaal daags, nae het alle morgens gezuivert te hebben.

8. Om brand in den Schoorsteen spoedig te blusschen

Men neemt 3 of 4 lappen lucht (zijnde linnen lapjes in gesmolten zwavel gedoopt) en houdtse tussen de tang, steektze van onderen in

den brand houdtse aldus in den schoorsteen, en de brand is spoedig gelescht.

9. Middel om de wol der schapen te verbeteren

Smeer nae het scheeren der schapen de huid met olie of boter en zwavel en wascht ze twee dagen daarna met water en zout af,- zo doende word de wol beter en fijn en de schapen zijn dat jaar ook van schurft bevrijd-

10. Eenvoudig middel ter geneesing van koeijen die nae het kalven niet kunnen opstaan.

Men neemt een vierde van een kan Genever en evenzoveel brandewijn en doet dat onder elkander. Hiervan maakt men en 6den part in een pan of pot zo warm als men de hand er in kan lijdén, met een lapjen hierin nat gemaakt wascht en wrijvt men de benen van de klauwen tot het lijf 3,4 of 6 maal daags en het zal spoedig genesen.-

11. Middel om een paard voor de helft van den gewone kost te onderhouden

Men late haver malen en met zuurdeeg vermengt er brood van bakken, dit brood aan vierkanten stukken gesneden geeft men het paard onder het snijdsel

uit het weekblad voor den Gemenen man 3de deel.

12. Middel tegen het neusbloeden

Men neme en langwerpig stukje zwam met een weinig azijn bevoogtigt en steekt dit in de neus en het bloeden zal spoedig verminderen of geheel ophouden.

13. Recept voor de fistel

wakelbessen voor   4 duiten

witte peper voor   4 duiten

Een half loot notenmuschcaat

Zeven kruidnagelen

Een hand vol Tissekruid

Een halve hand vol Zevenkoorn

Dit samen kleingemaakt in een nieuwen aarde pot met een oude Maijboler laten koken twee uren lang en dan door een doek gewrongen. En dan erbij gedaan drie harde eijerdooyeren kort gewreven , voor twee blanken witte wierook en twee blanken Eenkoorn. Hiervan moet 's morgens nugteren en 's avonds bij het nabadgaan de grote van een hasenoot met koffij of thee worden ingenomen (men kan er ook van op de wonde leggen) . De patient mag geen verkensvleesch aardappelen gereesen koek of diergelijke eten en moet een goed diëet houden.

NB ik heb de fistel twee jaar aan den hals gehad en ze, nae veel er voor vrugteloos gebruikt te hebben , geneesen met tweemaal daags 's morgens en 's avonds een groen blad van boerenkool op de wonde te leggen en om de agt dagen te purgeren.-

14. voor Brandwonden.

Men legt omslagen in bijtenden Spiritus Sal ammoniac en doet dit om het gebrande deel.

15. voor Rotkoortsen

Men neemt alle twee uren een eetlepel vol gerst met een weinig bier, the of water . Door Lambertij Bicker te Lissen

16. Voor Jigt en Podagra

Men moet die plaats alwaar men het ongemak gevoelt met boomolij bestrijken, zodra zich den ontsteking naar buiten gezet heeft en het beledigend deel aan het zwellen geraakt is – Hierdoor is niet alleen de pijn verzagt, maar ook de ontsteking verdreven.

17. Middel tegen het sterk neusbloeden

R. Sachari Latium unciam uniam
vitrioli mortis unciam semis

Peorcin terantur in mortario vitreo

Addantur Sp. vini unc. octo

Misc S.H.

Jonge lieden onder 20 jaren 4 maal dags 14 a 15 druppels met een lepel brandewijn gemengt; van 10 tot 12 jaren telkens 10 a 12 druppels en een volwassen mensch 4 maal dags telkens 20 druppels. Het moet wel omgeschud worden, als men er van gebruikt.

18. Middel voor den Lintworms

R. Pulv. Rad: Felicis moris recentis: 311

S. alle twee uren een eierlepel vol met melk in te nemen

Indien het hierna in 14 dagen niet betert, dan geeft men

R Gumm: Gutt:

Scammon.

Mercur: Dulc, a a, gr. Iv.

Rob:Samb: g.s.

M.F. Bolus.

Blijvt er nu nog iets van de kwaal over, dan continueert men met het eerste Pulv: febriifste

19. Middel om de mieren van de bomen te houden

Wanneer men ingewanden van visch in de moerenhopen graaft en een stuk die in vischsap gedoopt is aan de bomen ophangt verwijderen de mieren zich ogenblikkelijk.

20. Middel tegen de verbranding

Men neme eenvoudig eerst aardappel schrapen die, geschild zijnde fijn, en legge dit schrapsel op een doek die men om het gebrande lid slaat: Dit middel trekt den brand uit, stilt de pijn en koopt het zweeren voor. Men ververscht het verband drie a viermaal daags.

F. Buchner

Oog en Stads- breukmeester te Amsterdam.

21. Middelen tegen de Rotten en Muizen

- I. Men neme zo veel schaafsel van de hoeven der paarden als men tusschen drie vingers houden kan, werpe het in enen pot op gloejende kolen, en zette dien pot alwaar zich de Rotten bevinden, om den derden dag moet men dit herhalen.
- II. Men verdrijft ook Rotten en Muizen door middel van deeg en meel van vijlsel uit staal met gebranden spek, toebereid.

III. Men ziet een levende Rot of Muis te krijgen en steekt ze tot aan den hals in wagensmeer mt traan verdund en laat ze dan weer lopen. Deze jaagt door den stank alle andere weg of dood.

22. Huismiddel van den Zweedschen D^r. Jennerts.

Men neemt een lood beste Aloë, ½ lood Rhabarber ¼ lood Saffraan, ¼ lood lorken Schwam, ¼ lood Mijrhhe, 1/8 lood Zedar, 1/8 lood Gentiaan, ½ lood venetiaansche Theriac . Dit alles doet men tesamen op een vles met brandewijn, laat dat enigen tijd op een warme stoof staan trekken, schudt het geduurig om - hiervan gebruikt men

Een lepel vol in Hartkloppingen

2 lepels vol in thee tot spijsvertering

2 lepels vol tegen Colijken

1 lepel vol 's morgens , 8 dagen lang tegen wormen

1 Theelepel vol tegen de waterzucht 1 maand lang elke morgen

1 lepel vol tegen de koorst als zij zal komen

3 lepels vol alle dagen tegen jicht en podagra

2 a 3 lepels vol bij bedgaan om te laxeerem

Men kan deze kruiden voor een tweede reis aanvullen en dan is het een goede Elixer.

23. Middel in graveel en steenkwalen

Men neemt daags een halve fles in twee reizen van het aqua Mephitica Alcalina of loogzoutig luchtzuur water.

Het word bereid op de volgende wijze :

Men neemt 2 oncen zeer zuivere Sal tartari, en doet hierop 5 flessen schoon zuiver regenwater, men doet het voor 24 uren in een open aarden pot, roert het om, en giet het dan zuiver af. Vervolgens moet men dit Sal tartari water verzadigen met vaste lucht- gemaakt uit grof gestampt krijt, water en vitrioololij – zo dat het zacht van smaak worde.

En hiervan gebruike men 's morgens nuchteren, en 's middags na den eten in plaats van Coffij of thee, een weinig hete zoete melk kan men er bij nemen om de koude te matigen. Zie Vaderl:Letteroef: 1803 N^{ro} 5

Amsterdam April 1803 J.G. Thin van Keulen.

24. Middel tegen een hardnekkigen uitslag vooral in het aangezicht door Siebold Hofraad te Wurtenburg

R Flor: Sulph

Voor een meisje Aethijop Mineral

Van 18 jaar Aethijop Antimon a a 3 B

N Fi Pulv.

Dagelijks drie reisen en mespunt van in te nemen

te vinden in den Algem: Vaderl: Letteroeff Nro 9 A^o 1800

25. Middel tegen de opstopping van het water.

Men stoot 2 lood Ganzenzaad kornen (Poteneilla Anserina Linn.) giet een mutsje witte wijn daarop en schudt het glas zowel om.

Volwassene drinken hiervan nuchteren een wijnglas, met het tweede helpt het reeds, voor kinderen de helft genoeg.

26. Om de weegluisen te verdrijven.

Men moet in het voorjaar de bedsteden en ledikanten uit elkander nemen , vooral de voegen met brandewijn wasschen , en alle gaten en scheuren met een mengsel van witte zeep, Spaansch groen en snuif besmeeren.

of

Men neemt een mutsje allerbeste brandewijn en evenzoveel Terpetijnolij mengt beiden onder elkander en doet er een halve oncen kleine stukken Campher in, die zich schielijk oplossen. Men bestrijkt met een borstel of spong het houtwerk 2 of 3 maal en zij zijn uitgeroeid.

27. Middel om aan bedorven koffijbonen enen goeden smaak te geven.

Men doet bij ieder kb dat men brand 2 uijen afgeschild en brand ze daarmede , en zij zullen enen goeden smaak krijgen , vooral wanneer men ze vooraf 1 of 2 maal met kokend water afwascht.

28. Middel voor de Tandpijn

Neemt Pieteroomswortel 2 lood (hij word ook genoemd Bertrand of Meesterwortel) spaansche peper 1 ½ lood alles klein en fijn gesneden en gezet op een pintje zuiveren Genever laat het te zamen wel trekken. Dan neemt men twee witte wolletjes gedoopt in het aftreksel, en in beide de oren een wolletje gestoken.

29. Middel om wonden te geneezen 't zij gehouwen gestoten

geschaaft of gebrand en welke geen zalf kan verdragen.

Neemt tinctus Myrrhe. I lood, Honing van Rozen I lood. Mengt dit, maakt hierin een compres nat en zal volkomen zonder lidteken geneezen.

30. Het beroemd recept van den vermaarden Zweedschen geneesheer Jennerts meer dan 100 jaaren als een geheim in zijne familie geweest, zijnde een uitmuntend voorbehoedmiddel tegen besmettende koortsen , ook ter geneezing van meer andere ziekten dienende.

Men neemt

1 Loth besten Aloë

$\frac{1}{2}$ Rabarber

$\frac{1}{4}$ Saffraan

$\frac{1}{4}$ Myrrhe en $\frac{1}{4}$ loot Lorkenzwam

$\frac{1}{8}$ Zedoar

$\frac{1}{8}$ Gentiaan

$\frac{1}{2}$ Venetiaansche Theriac

Dit alles doet samen in een fles, vult die verder aan met beste brandewijn of Jenever , schudt het wel door en laat het 9 etmaalen lang op enen warme stoof trekken; Men schudt het 's morgens en 's avonds goed om , en nog 2 maal overdag, over den mond der vles bindt men een blaas, waarin een gaatjen gemaakt is, opdat de vles niet springe. Wanneer alles 9 etmaalen getrokken heeft giet men het vocht door een doek klaar af in een andere vles en bewaart het tot gebruik.

Hiervan neemt men

I In hartkloppingen Een Eetlepel vol

II tot spijsvertering 2 lepels vol in thee

III tegen Colijkpijnen 2 lepels vol in eens

IV tegen de wormen 1 Theelepel vol 's morgens agt dagen lang

V tegen de waterzucht 1 Theelepel vol elken morgen geduurende een maand

VI tegen de koorts I Eetlepel vol telkens een uur voor de koorts aankomt, dit enige reizen gedaan hebbende verdwijnen dezelve

VII Jigt en Podagra 3 Eetlepels vol alle dagen

VIII Om te laxeeran 2 a 3 Eetlepels vol nae het avondeeten, men slaapt er goed op, het werkt zacht, mids men niets rauw of gerookt, ook geene melkspijze eete, noch in de lucht kome.

NB. Men kan de eerste vles nog eens aanvullen, en er op dezelve wijze behandelt, een nieuw aftreksel van bekoomen, ; doch voor de 3de maal is zulks niet meer bruikbaar; het 2de aftreksel is goed om voor Elixer bij liqueren des morgens te gebruiken als en voorbehoedmiddel tegen alle besmettende ziektes.

NB. NB. Doctor Jennerts is 104 jaren oud geworden gebruikende dagelijks een eetlepel vol- hij stierf volkomen gezond, door het storten van zijn paard- In zijn familie gebruikte men 8 droppels daags- zijn vader leefde 112 en zijn moeder 107 jaaren.

Het bekend recept van den vermaarden Sweedfchen geneesker Jannus,
meer dan 100 jaaren als een geheim in zijn familie geweest, zijnde een
in tinnend rookhoedmiddel tegen kmettende kouten vof ter geneesing
van meer andere ziekten de volgende.

Men neemt

1 doth beste bloe

$\frac{1}{2}$ Peber

$\frac{1}{4}$ Safran

$\frac{1}{4}$ Myrke

$\frac{1}{8}$ Sadoor

$\frac{1}{8}$ Gentiaan

$\frac{1}{2}$ Venetiaanfche Theriac.

en $\frac{1}{4}$ doth Lo-Rendwan

Dit alles doet samen in een fles, vult die verder aan met beste brandewijn
4 jeeren schuut het, waf door en laat het 9 etmaalen lang op een warme
stouf trekken; Men schuut het 's morgens en 's avond goed an, en nog 2 maal
over dag, over den mond des stes vindt men een fles, waarin een gaeste
gemaakt is, op dat de stes niet springe, wanneer alles 9 etmaalen getrokken
heeft, giet men het vofel door een doek kles af in een andere fles en
bewaart het tot gebruik. Hier van neemt men

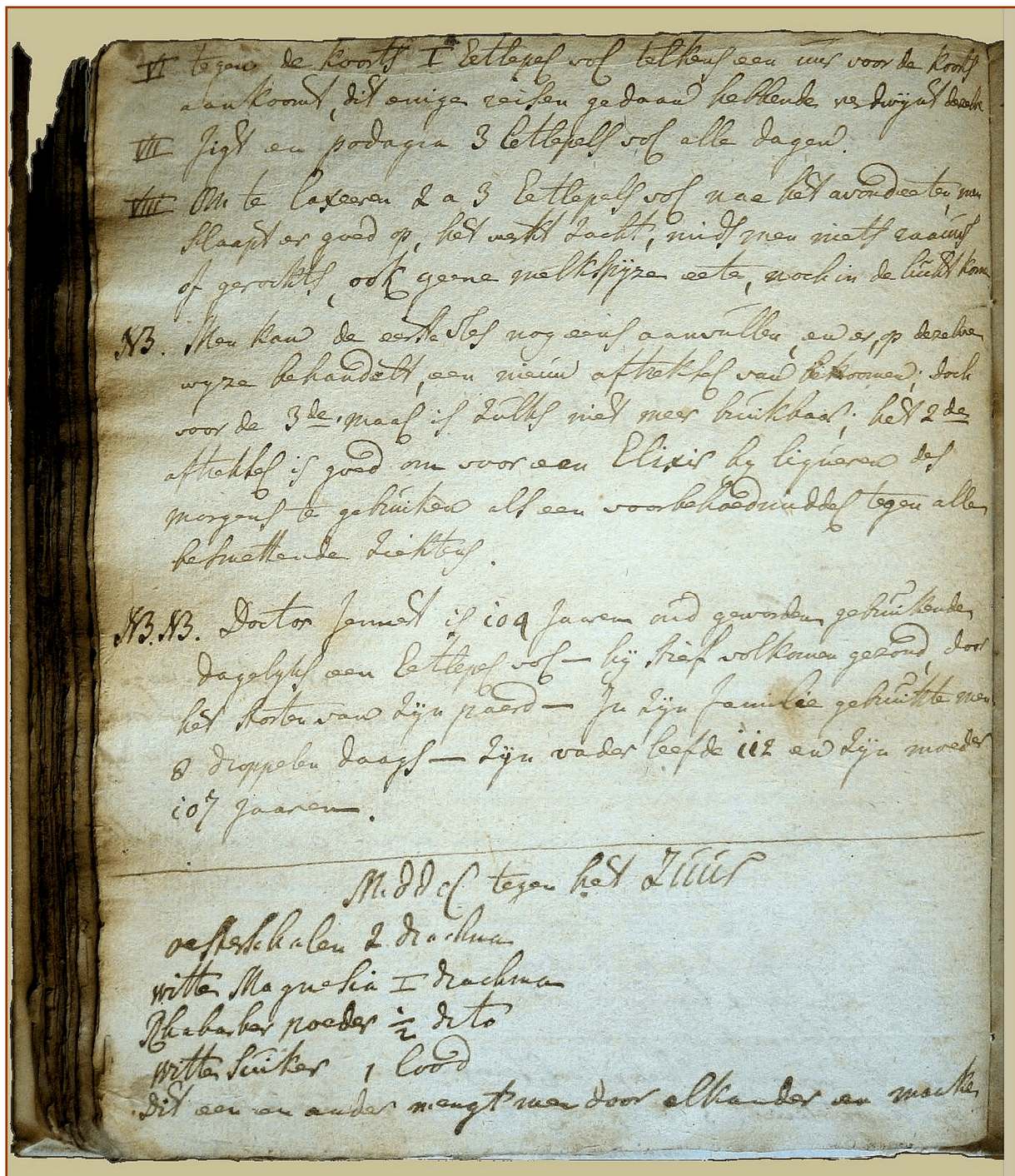
I In hartkloppingen een lepel vof

II tot spijwasting 2 lepels vof in thee

III tegen ledijkpijnen 2 lepels vof in een

IV tegen de wormen; Theel vof 's morgens acht dagen lang.

V tegen de waterzucht; Theel vof elken morgen gedruukt en maakt

II tegen de kooft I Lettel of telken een uur voor de kooft
aanloont, dit enige reizen gedaan hekkende ve drijst daer

III Jigt en podagra 3 Lettel of alle dagen.

IV Om te laxeren 2 a 3 Lettel of nae het avondeten men
slaapt er goed op, het wett licht, niet men niet caaust
of gerucht, ook gerne welkspijze eeta, woch in de lucht kon

NB. Men kan de eerste stof nog eens aanvullen, en er op dezelfde
wijze behandelt, een nieuw aftrekfel van te komen. Doch
voor de 3de maal is zulks niet meer bruikbaar. het 2de
aftrekfel is goed om voor een Elixir by liquora te
mengen te gebruiken als een voorbehoedmiddel tegen alle
bevuathende Lichtes.

NB. NB. Doctor James is 109 jaeren oud geworden gebruikende
dagelyk een Lettel of — hij was volkomen gezond door
het koken van zijn paerd — In zijn familie gebruikte men
8 druppelen daags — Zijn vader leefde 112 en zijn moeder
107 jaeren.

Midd of tegen het Lucht
Raspberkelen 2 drachma
Witte Magnesia I drachma
Rhubarber roedes ½ dito
Witte Suiker 1 lood
Dit een en ander mengt men door elkan der en maekt

31. Middel tegen het Zuur

Oesterschalen 2 drachmen

Witte Magnolia I drachmen

Rhabarber poeder ½ dito

Witte Suiker 1 lood

Dit een en ander mengt men door elkander en maake er een poeder van, deze verdelgt het zuur.

32. Middel tegen den Hik

Men neme een goede lepel vol wijnazijn , zodra men gehikt heeft , en zij zal dadelijk ophouden

33. Middel voor kwade borsten van kraamvrouwen

I waelwortel geschilt en in stukken gesneden

II grote Rozijnen eens zoveel- de korrels er uit gedaan

Dit doet men in een pot en laat het met ongezouten boter een weinig braden, doet het vervolgens door een doek , dn wordt het tot een zalf waarmede men de borsten smeert

34. Tegen het scheurbuik

Allerbesten China 2 lood in een grofpoeder gestampt

Een goede handvol gedroogde klaprozen . – Dit laat men drie dagen op een warme plaats : met een pintje wijnazijn trekken en doe het dan door een doek . Doe er dan nog bij een half lood splinters van lepelblad en bewaart het in een toegekurkte vles . Hiermede wascht men 2 maal daags de mond.

35. Middel tegen de Zinneloosheid

Men legge 's avonds in de blote holte van ieder voet 30 a 36 Dauwpieren men omringt ze met linnen om ze het uitkruipen te beletten, en men zal de wormen en de – inmiddels zwart en stinkende , en de patient nae een of 2 maal dit herhaalt te hebben , gezond en herstelt vinden
Letteroef: Anno 1805 Nro 5.

36. Voor allerlei soorten van koorts ook voor de Gele koorts

Men neme in 48 uren als zich de koorts opdoet 8 tot 10 uncen Zinquina en de koorts zal ophouden van Dr Lafuente

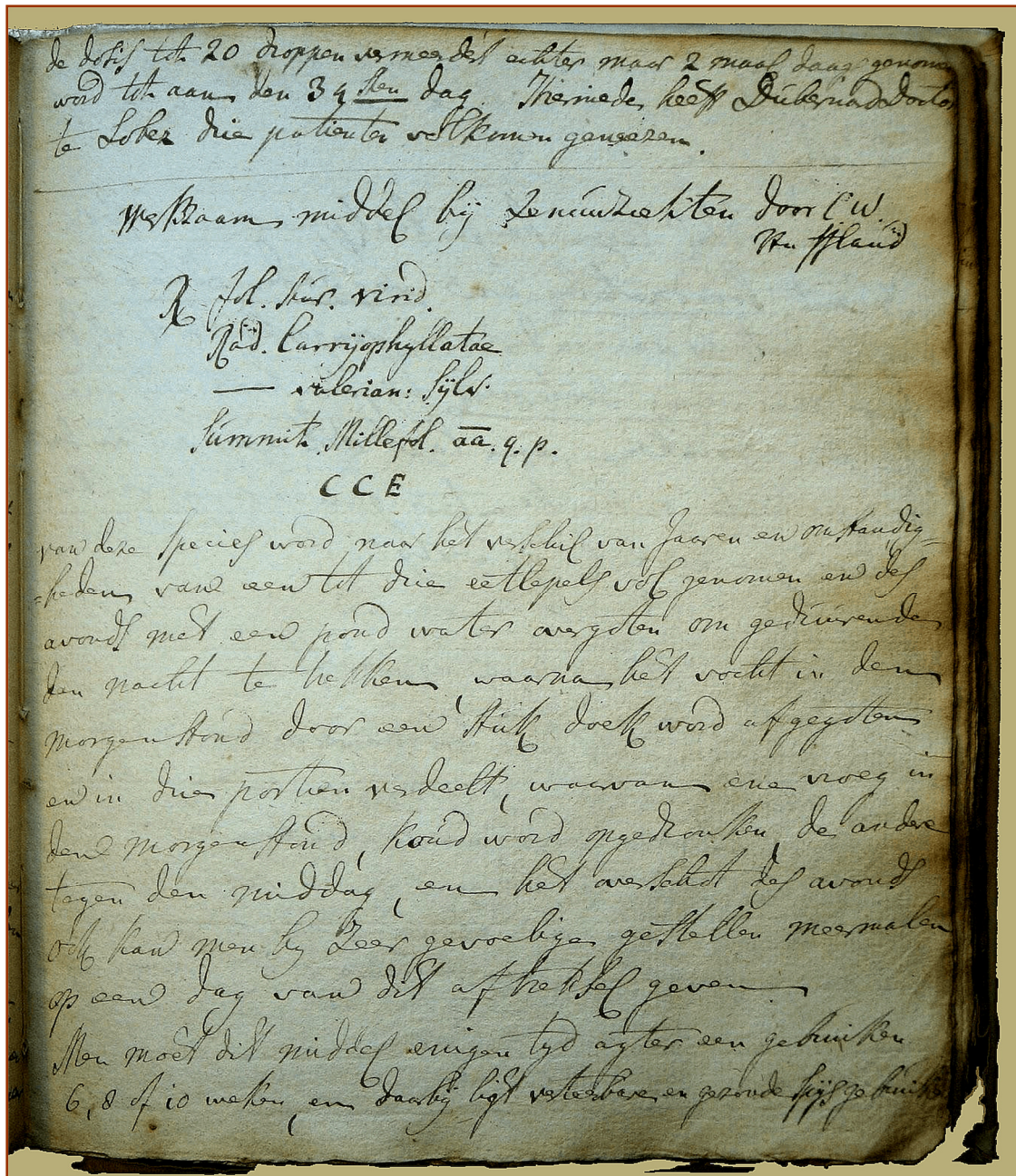
37. Voordeelen van stroo van boekweijt

Het stroo van boekweit bezit een voordeel veelal nog onbekent. In het Departement de la Manche , word dit stroo terstond nae den oogst, voordat het geheel droog is, in grote hopen verbrand, De asch roert en klopt men met lange stokken , hierdoor ontvangt het de vastigheid van winkel Potasch en weedasch , en bezit inderdaad dezelve eigenschappen want door ene allertzorgvuldigste is het gebleken dat van alle winkelzouten de asch van boekweit stroo de meeste Alkali bezit.

Algem Vaderl; Letteroeff voor 1805 Nro 9.

38. Tegen den dolle hondsbeet

De wonden maakt men open en wascht ze uit , met enen sterken oplossing van zeezout en dan worden zij met een gloeiend ijzer gebrant .- Daarop worden zij met een plaister van Bladeren bedekt en de uitettering word een geheele maand aan den gang gehouden .- Na het eerste verband moeten de patiënten 15 droppen Alkali volatile in 2 uncen water inneemen en daarmee 3 maal daags 14 dagen voortvaaren .- wanneer de dosis tot 20 droppen vermeerdert echter maar 2 maal daags genomen word tot aan den 34 sten dag . Hiermee heeft Dubernard Doctor te Lobez drie patiënten volkomen geneezen.

39. Werkzaam middel bij Zenuwziekten door C.W.

Huffland.

R. Jol. Spur. Virid.

Rad. Carriophyllatae

-- valerian: Sijlv.

Sumnuit Millefol. Aa. q.p.

CCE

Van deze species word naar het verschil van Jaaren en omstandigheden van een tot drie eetlepels vol genomen en des avonds met een pond water overgoten om geduurende de nacht te trekken , waarna het vocht in den morgenstond door een stuk doek word afgegoten en in drie portien verdeelt waarvan ene vroeg in de morgenstond , koud word opgedronken, de andere tegen den middag , en het overschot des avonds , ook kan men bij zeer gevoelige gestelten meermalen op een dag van dit aftreksel geven.

Men moet dit middel enige tijd agter een gebruiken , 6, 8 of 10 weken, en daarbij ligt verteerbare en gezonde spijs gebruiken.

Dit middel kooft ook te pas bij reeds gevormde krampachtige ziekten als de vallende ziekte St Vitusdans den Catalepsis etc.

40. Middel tegen hevige buikpijnen en Colijken

Neemt brandnetelen en wegtredden zaad zo veel, dat er van ieder een vingerhoed vol is, doet hier een weinig zoete melk bij , zo heet als men ze kan drinken , en laat dit een en ander de patient gebruiken ter geneesing welke daar gemeenlijk op volgt.-

41. Middel tegen den schurft

Men neme een half pond ordinaire groene zeep en voor vier stuivers Nieswortel , make daar een zalf van wel door elkanderen geroert en smeere zich daar elke avond mede als men te bed gaat op die plaatsen van het ligchaam alwaar zich de schurftheid openbaart, totdat men er niets meer van bespeure.

42. Beste oogzalf

Neem rode praecipitaat, geef wasch en ongezouten boter van ieder evenveel in gewicht, smelt wasch en boter en doe er dan zeer fijn gewreven praecipitaat bij en roert het totdat het koud is- s avonds bij slapen gaan doet men hiervan als een erwten groot in het oog , 'smorgens wascht men het weer af met lauwe zoeten melk

43. Om aanhoudende en verzwakkende buikloop tegen te gaan

Men neme Smitswater en drinke hiervan 3 a 4 maal daags een wijnroemer vol totdat er beterschap volgt.

NB dit Smitswater kan men zelf ook maken wanneer men een gloeiend ijzer geduurig in water steke , dan wordt dit water het geneesmiddel.

44. Middel voor Zeere ogen

Men kope voor 2 stuivers witte koude Clamaj in den Apotheek , doe zulks op een pintjen regenwater en wassche hiermee 2 a 3 maal daags de ogen.

45. Middel tegen het schurft

Wit koperrood, zwavelbloemen poeijer van laurierbesschen en lijn of olijfolie zoveel genoeg is tot het bereiden ener dunnen zalve.

46. Amerikaansch middel ter bevordering van de land
oeconomie.

Men geeft aan paarden en koeien menschenpis te drinken, is gezond en maakt hun sterk.

47. Middel tegen het branden

Men legge boomwolle op de wonde. laat ze liggen tot de genezing , dan valt ze vanzelf af.

49. Middel tegen de veepest.

Men geven 'smorgens en 'savonds het zieke vleesch een beker loog van gewone asch in, die men eerst heeft laten bezinken, waaronder men een glas goede azijn heeft gemengt .- 't welk ook een voorbehoedmiddel is. –

Arnh : Courant 18 Dec^{br} 1821 N^{ro} 150

50. Middel tegen verkoudheden hoesten

Rheumatische

pijnen galziekte etc.

Men neme 4 oncen Engelwortelzaad, Ene handvol gedroogde bergmelisse, vier once wilde Salie, en kookt die overdekt ineen kwart pint water, totdat er slechts de helft van het water overblijvt, dan mengt men zoveel vloeibare honing er bij als de maag verdragen kan en neemt 3 of 4 malen des daags twee eetlepels vol daarvan . Is de verkoudheid zeer hevig dan neme men dezelve hoeveelheid nog eene maal als men gaat slapen.

Letterkundig Magazijn van Wetenschap Kunst en Smaak N^{ro}II 1826
Mengelwerk pag: 84

51. Middel om goeden Inkt te maken

Galnooten 10 loot – koperrood 4 loot

Gom: 4 loot – Dit 8 dagen laten trekken op twee flesschen water en ¼ fles brandewijn en dat opgieten etc.

52. Middel tegen vallende ziekte

De wortel van de bijvoet in den helft of midden van Oct^{br}, of in het voorjaar als hij nog niet is geschoten, word genomen, gezuivert van de aarde, op een napier in de schaduw gedroogt tot ze zich laat breken en worde dan bewaart.- Men stampe dezelve in enen toegemaakten vijzel en geve daar van ene opgehoopten theelepels van 50 tot 70 grein met een weinig warm dun bier aan eene volwassenen / uitgezonderd bij de komst der mensch / de zieke legt zich dan te bed, dekt zich warm toe en drinke nog wat warm bier er na , - het zweet moet men afwachten,

zich dan met welgewarmd linnen verschonen, en zich hoeden voor het vatten van koude en verhittende dranken, vooral brandewijn.- Men herhale dit zolang er sporen der ziekte aanwezig blijven , maar niet alle dagen, is beter om den anderen dag.

Heeft de eerste gift weinig uitwerking gedaan dan neme men bij de derde gift anderhalf drachmen en volgt dan nog geen zweet , dan bediene men zich van Liquor c.c. succinatus en een warm aftreksel van flores Arnicae rad; valerianae en serpentiarae , maar het is in alle gevallen beter dat het zweet alleen op het gebruik van Artemisia of Bijvoet volge.

Zie Vaderlandsche Letteroeffeningen voor Dec^{br}: 1824 Nro 15
Mengelwerk p: 713.

53. Middel tegen Exterogen aan de voeten

Men snijde platen van enen verschen en gaven aardappel, legge die enige avonden achtereen op dezelve, en zij zullen weldra verdwijnen.

54. Middel tegen hoofdpijnen uit 't zenuwgestel.

R. Extract Hyoscyaan dr: 13

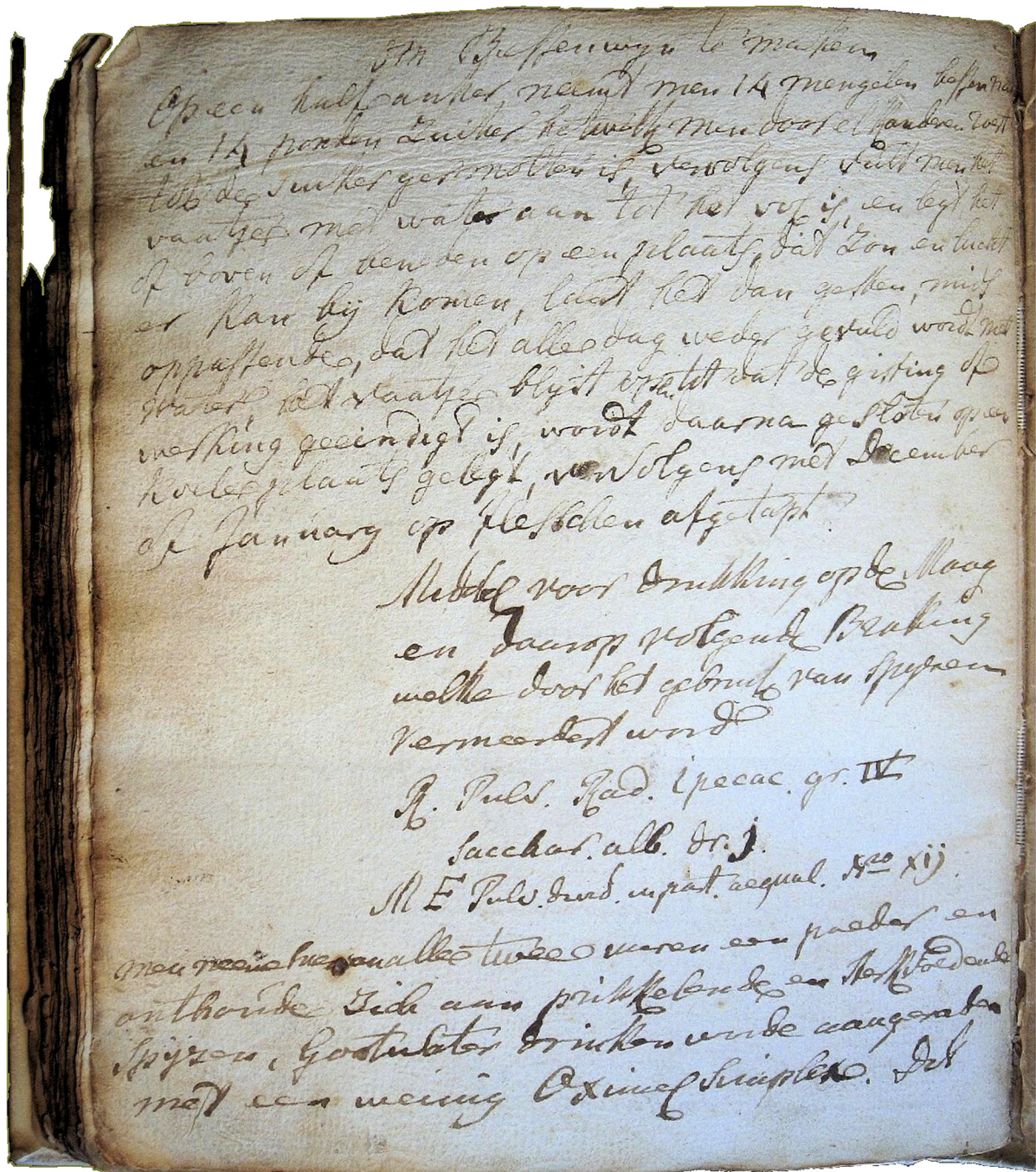
Tinct Valerian :

Aether, Sulphuric : Alcoh. aa dr. 11

Ol. Coff : Auroat : dr:1

Om den 2 uren 15 droppels met water of witten wijn te nemen, min of meer naar mate van de omstandigheden.

55. Om Bessenwijn te maken

Op een half anker neemt men 14 mengelen bessennat en 14 ponden
 zuiker het welk men door elkander roert tot de zuiker gesmolten is ,
 vervolgens vult men het vaatje met water aan , tot het vol is, en legt
 het of boven of beneden op een plaatsje , dat zon en lucht er kan
 bijkomen, laat het dan gisten, mids oppassende dat het alle dag weder
 gevuld wordt met water, het vaatje blijft open, totdat de gisting of

werking geëindigd is, wordt daarna gesloten, op een koude plaats gelegd, vervolgens met December of January op flesschen afgetapt.

56. Middel voor drukking op de maag en daarop volgende
Braking welke door het gebruik van spijzen
vermeerdert word

R. Pulv. Rad: 1 pecac. gr. IV.

Sacchar. alb. dr.1

N E Pulv divid in part . aequal. N^{ro} xij

Men neeme om alle twee uren een poeder en onthoude zich van prikkelende en sterk voedende spijzen, Gerstwater drinken worde aangeraden met een weinig Oximel Simplex. Dit ...

Ter wille van de overzichtelijkheid is bij de bovenstaande weergave van de “recepten” een nummering aangebracht en is de titelomschrijving onderstreept.
